Vyfde Jaer. Nr 3. Zaturdag, 16 January 1858.

DE POSTRYDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

De POSTRYDER verschynt eens per week, 's zaterdags.
Men schryft in te Tongeren by de We J.-P. COLLÉE, boekdrukker en uitgever van dit blad, groote markt, nr 20, en by alle postdirecteurs.
Alle toezending van brieven, annoncen, geld, enz., moet gefrankeerd zyn.

Het abonnement vooraf betaelbaer is bepaeld op 5 fr. per jaer.
» » » 3 fr. per half jaer.
Een blad afzonderlyk . . . . . 20 centimen.
De aenkondigingen, per drukregel. . . . 15 »
De reklamen » » . . . . . 25 »

By het zenden van aenkondigingen is eenieder verzocht duidelyk uit te drukken of dezelve in den POSTRYDER alleen, ofwel ook in het fransch blad, le COURRIER DU LIMBOURG, moeten opgenomen worden. Deze laetste, voor verscheidene achtereenvolgende keeren gegeven, genieten voordeeliger conditiën.

TONGEREN, DEN 16 JANUARY.

Het is waerlyk spytig dat er in alle tyden en in alle landen zoo veel onverschilligheid voor het goed bestaet zelfs by degenen die als regtzinnige katholyken willen aenzien worden. De slechte principepen ontmoeten altyd een meerder getal yverige en aenhoudende verdedigers dan de goede grondstelsels, daer nogtans deze in zich zelve eene kracht bezitten tegen dewelke de drogredenen onzer vyanden nimmer vermogen.

De katholyken die uit godsdienst of vaderlandsliefde de hand aen het werk slaen, ondervinden dagelyks hoeveel moeite het kost om in hunne prysbare onderneming te lukken.

Hier in België is de overgroote meerderheid katholyk; waeruit komt het nogtans dat er veel meer slechte dagbladen verspreid zyn dan goede? waeruit komt het dat er zooveel moeite moet gedaen worden om katholyke volksvertegenwoordigers naer de kamers te zenden? De enkele rede hiervan ligt in de beweenelyke onverschilligheid der katholyken.

Hier moeten wy eene tegenstrydigheid aenduiden welke waerlyk onuitlegbaer is.

De katholyken die in 1830 niets gespaerd hebben om ons land met die schoone vryheden te begiftigen welke den roem van België uitmaken; de katholyken aen dewelke men onbetwisbaer onze kostbaerste waerborgen van toekomst schuldig is, schynen geheel onverschillig in het gebruiken dezer vryheden. Zoo is het zeker dat de liberalen in zake van drukpers het oppermeesterschap voeren; hunne dagbladen overstroomen het land terwyl de katholyken byna niets doen om die liberale kruistogt te bestryden.

Wel is waer, de katholyken spannen de kroon in zake van onderwys, by voorbeeld. Zy hebben de overheid in het lager onderwys; de overhand in de pensionnaten; de overhand in de kollegiën; de overhand in hunne bloeyende universiteit van Leuven, terwyl de ongodsdienstige onderwys-gestichten, in het algemeen, als winterbloemen staen te kwynen en uit te sterven.

Welnu, hoe komt het dat de katholyken die zoo veel prys hechten aen het christelyk onderwys hunner kinderen; hoe komt het dat zy die de vryheid van onderwys zoo deftig bewerkstelligen, de vryheid der drukpers zoo min schynen te behertigen? Dat is een raedsel!

Voor geen goed ter wereld zal de vader zyn zoon naer een kollegie sturen hetwelk niet alle waerborgen van christelykheid en zedelykheid oplevert. En nogtans zal hy zich menigmael abonneren aen dagbladen die eerbied hebben noch voor God noch voor gebod. Men noemt zich catholyk, men eerbiedigt de godsdienst, men predikt de goede zeden, en van den anderen kant ondersteunt men door zyne inschryvingen dagbladen die den spot dryven met al wat godsdienstig en zedelyk is.

Ziedaer de doenwyze van menige katholyke vaders. Indien het zoo gelegen is, om met u zelven niet in tegenstrydigheid te leven, waerom, vader, zend gy uwen Zoon niet drie jaren naer een katholyk kollegie en drie jaren naer een godeloos atheneum? Waerom doet gy hem de helft zyner studiejaren niet doorbrengen in de katholyke universiteit van Leuven en de andere helft in de maçonieke universiteit van Brussel? Daervan zult gy u wel wachten niet waer? Doch leg dan uit hoe gy zoo yverig kunt zyn om voor uwe kinderen eene godsdienstige opvoeding te zoeken en tevens zoo onbedacht om zedelooze dagbladen, als tafelvrienden in uw huis te aenveerden. Leg dan uit hoe gy gerustelyk kunt medewerken ter handhaving van gazetten die uwe kinderen het zielevergift zullen ingieten en vroeg of laet aen de samenleving aller treurigste rampen voorbereiden.

Voorzeker schatten wy hoog het geluk dat wy genieten in het bezit te zyn van zoo vele katholyke lagere en hooge scholen, waerin de jeugd voor kerk en staet zuiver opgevoed wordt. Doch indien wy een groot getal goede scholen en kollegiën willen handhaven, dan moet men weten dat er eene magtige katholyke drukpers van noode is om ze staende en bloeyend te houden. Dat men zich wel overtuige dat indien onze scholen ooit tot verval moeten komen, indien ooit de godsdienst in België moet verzwakken, de eerste oorzaek er van aen de liberale drukpers zal te wyten zyn.

Zullen de laetdenkende en onverschillige katholyken dan kunnen vrygesproken worden?

Het nut der openbaerheid.

Verkondig uwe zaken! roept Barnum uit. Plaets uw licht niet onder een korenvat. Wat uw beroep of bedryf ook wezen moge, indien daervoor de ondersteuning van het publiek vereischt wordt, zoo spaer geene aenkondigingen, in den eenen of anderen vorm, meest geschikt om de aendacht van het publiek te trekken.

Sommige lieden, die zaken hebben, zullen u welligt vertellen, dat zy het aenkondigen beproefd hebben, maer dat het de kosten niet loont. Dit is alleen dan het geval, als het berigten met te groote spaerzaemheid en zuinigheid geschiedt. Homœopathische giften van aenkondiging zullen waerschynlyk weinig baten; het gaet er mede als met een drankje van den doctor; neem het half in en het maekt u ziek, maer slik het geheel op en de genezing is volkomen en duerzaem.

Er zyn er, die beweren, dat zy het aenkondigen niet betalen kunnen; zy hebben ongelyk; zy kunnen niet betalen, omdat zy niet aenkondigen. In onzen tyd, waerin byna ieder de nieuwsbladen leest, moet degene wel zeer dom van begrip zyn, die niet inziet dat deze het beste middel opleveren om te spreken tot het publiek, waeronder men gewoon is zyne klanten te vinden. Geef u den schyn van een druk beroep en in den regel zal de werkelykheid spoedig volgen.

De boer werpt zyn zaed in den grond, en terwyl hy slaept, groeijen zyn koorn en aerdappelen. Zoo gaet het ook met het aenkondigen. Terwyl gy slaept, eet of met eenen klant praet, wordt uw berigt gelezen door honderde en duizende personen, die u nooit zagen, noch iets van uw bedryf hoorden, en er ook nooit iets van gehoord zouden hebben, indien zy uwe advertentie niet in de nieuwsbladen gelezen hadden.

Dikwyls slaet men verwonderd de handen ineen over de groote rykdommen, die sommigen zich in korten tyd verworven hebben. By nader onderzoek blykt echter niet zelden, dat zy deze voor een goed deel aen het gepast en verstandig gebruik maken van den weg der aenkondigingen verschuldigd zyn. Die weg staet voor ieder open, die hem durft in te slaen; maer daertoe behoort *moed* en *vertrouwen*. Moed, om u in staet te stellen duizenden te wagen op de onzekere wateren der toekomst; vertrouwen, om u te leeren, dat na vele dagen het uitgeschoten geld, honderd- of duizendvoudig vermenigvuldigd, zeker zal terugkeeren tot dengene, die de voordeelen kent van « boekdrukkers inkt » op geschikte wyze aengewend.

Men schryft uit Brussel:

Men zegt dat M. de kolonel Charras er in toegestemd

DE KNOPRING VAN DEN AERTSBISSCHOP.

Jacop Boonen geboren te Antwerpen in 1573, was de vierde aertsbisschop van Mechelen. 'T was een goede, zachte en toegevende herder, eene van die uitverkorene zielen die de liefdadigheid oefenen niet uit ydelheid gelyk degene die eigen liefde uit hunne milddadigheid trekken, niet uit pligt gelyk die schatryke zelfzuchtige ndie maer 't deel hunner rykdommen aen de armen geven waervan 't gebruik onnuttig is aen hunne vermaken; maer de deugzame prelaet was milddadig uit neiging, uit genegenheid, wy zouden haest zeggen uit zucht, indien dit beledigend woord kon passen op de edelste hoedanigheid van 't menschdom, te weten: de liefde.

Eenvoudig in zyne gewoonten, vyand der pracht die, volgens hem, maer eene diefstal was op de ellenden van den behoeftige, dacht hy nooit om geld te verzamelen, tenzy om het aen den armen uittedeelen. Sedert 1620, tydstip van zyn aenkomen tot den aertsbisschoppelyken stoel van Mechelen, zag men hem het inwendig huishouden van 't aertsbisschoppelyk paleis dat er hem wat te kostelyk uitzag, op leegeren voet brengen. Iederen dag vond men er een groot getal armen kreegen daer iederen keer eene groote almoes. Goed doen aen alle menschen zonder uitneming, was 't gedacht van Jacob Boonen. Hy was niet te vreden, met de armoede ter hulpe te komen, hy hielp ook de boetveerdige ondeugd; hy had te Brussel een toevlugtshuis gesticht voor de vrouwen die slecht geleefd hadden, en die nu leedwezen gevoelden over over hare verledene misdaden.

Men weet dat 't begin der XVII eeuw een der droevigste tydstippen is van onze geschiedenis; de veertig jaren van godsdienstige en staetkundige wanorders die Nederland zoo zeer mishandeld hadden, lieten al de bloedende wonden van 't land open. De werklieden hadden geen werk en hielden zich bezig met stelen en rondleuren, 't volk ging in 't wilde gelyk een leger dat tracht byeen te geraken na eene groote nederlaeg. Ik laet u denken hoe moeijelyk toen de last was voor 't kerkelyk en 't burgerlyk vermogen De dingen begonnen nogtans te verbeteren, dank aen de voorzigtigheid, de wysheid en de goedheid van Albert en Isabella, Het bestier en de geestelykheid deden te gâer om alles effen te doen, en om 't leven weer te geven aen eene bevolking die eertyds zoo neerstig gewerkt had maer gelyk het te peizen is, de milddadige poogingen van den aertshertog konden iedereen niet vertroosten. In 't huis gaen van iederen behoeftige was de pligt der geestelyken. Ook hadden dezen veel te doen in die zware omstandigheden. De pastors van stad en van buiten gaven alles weg om de openbare ellenden ter hulp te komen. Ongelukkiglyk waren er dan ook meer bedelaers uit gewoonte dan nu, en ze waren daerby nog boos en onbeleefd, en dorsten zonder vrees liegen en bedriegen. Indien de tyden gemaekt zyn voor de menschen, gelyk men het verzekert, zoo paste er geene tyd beter voor den aertsbisschop Boonen dan deze. Ook gaf hy alles, zelfs zyne eigene kleederen, zyne boeken en zynen voorraed weg. niets bleef gespaerd. 'T gebeurde dikwyls dat geld, geschikt voor almoezen, en dat veertien dagen moest duren, in eenige uren verdwenen was.

Op zekeren avond van november was hy terug gekomen van zyne herderlyke ronden, bly van hert en ydel van beurze, gelyk het gebeurt als men veel goed gedaen en groote almoesen uitgedeeld heeft. Het was al late in den nacht en slecht weder, de vensters, van 't klein kamertje schudden onder de regenvlaeg. De goede prelaet in eenen purperen wollen tabbaerd, gedutfeld en geleund tegen den rug van een lederen zetel, nam een klein avondmael met zynen sekretaris en zat by een goed vuer.

— En peizen dat er lieden zyn die in zulk onweder noch hut hebben! riep de aertsbisschop, met eenen keer zyn avondmael onderbrekende, op den oogenblik dat er eene schrikkelyke windvlage in de schouw storte en geheel 't huis deed beven.

— Eilaes! ja en daer zyn er nog al velen antwoordde de sekretaris een jong en verstandige priester die Van Laren heette. Maer iets dat zeker is, 't is dat zyn Hoogweerde zich niet te verwyten heeft van niet genoeg medelyden te hebben met al 't gene dat lydt, en al 't gene dat ongelukkig is. Van daeg nog...

— Genoeg, genoeg myn vriend, ik weet wat gy gaet zeggen: dat ik te goed, te ligtgeloovig ben; dat ik aen iedereen geve, en in zes weken geheel myn inkomen van een jaer aen de armen uitgegeven heb en dat ik ongelyk had van mynen mantel van myne schouders te snyden om hem aen dien ouderling te geven welken wy tegengekomen zyn, dezen morgend, aen de Waelhemsbrug. Wat wilt gy M. Van Laren?

De aertsbisschop vervolgde toen wat ernstiger:

— Inderdaed, ik lach niet; ik heb geen enkelen denier meer in myne beurs: *emuncta est crumena*, zou Erasmus van Rotterdam gezeid hebben. Ik ben er ontroosbaer over, myn lieve vriend, omdat ik beloofd had die arme potbakkers van achter Sint Jans een bezoek af te leggen voor den dienst.

— Gy zyt onuitputtelyk in uwe goedheid, Hoogweerde. Maer gy zyt gelukkig: indien de ongelukkigen by U komen, gy vindt altyd iets om hun te geven.

— T is waer, antwoordde de prelaet veranderende van gelaet, waerom ongerust zyn? Geeft God geen eten aen de vogels die 's avonds gaen slapen zonder te weten waer sy 'smorgens aes gaen zoeken? Zou hy strenger zyn jegens zynen onweerdigen dienaer? De Voorzienigheid, myn vriend, de Voorzienigheid is de bescherming van al was mensch is.

Als hy gedaen had met spreken, hoorde men de deur van